

Lisa 2 –Toetuse kasutamise aruande vorm

TOETUSE KASUTAMISE ARUANNE detsember 2023.a – mai 2025.a kohta

Ülikool: Tartu Ülikool
Grandihoidja: Andra Siibak
Projekti nimetus: Balti Infohäirete Sekkekeskus
Kulude aruanne:

	Kogueelarve	Täitmine dets2023 /mai2025	Täitmine projekti algusest	Täidetud kogu eelarvest (%)
Otsesed kulud	502 645.00	346 940.95	503 962.20	100.26%
Üldkululõiv	35 185.15	24 285.87	35 277.35	100.26%
Kokku	537 830.15	371 226.82	539 239.55	100.26%

Detsember 2023.a- mai 2025.a tegevuste kirjeldus (vähemalt 4000 tähemärki):

Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi koordineerimisel käivitati detsembris 2022 **Balti Infohäirete Sekkekeskus** (Baltic Engagement Centre for Combating Information Disorders – edaspidi BECID), mille peamine eesmärk on tõsta Eestis, Lätis ja Leedus ühiskonna vastupanuvõimet infohäiretele ja informatsioonilisele mõjustamisele. BECID ühendab neli ülikooli (Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Vidzeme Kõrgkool (Läti) ja Vytautas Magnuse Ülikool (Leedu); neli faktikontrollijat (Delfi EE, LV, LT ning Re:Baltica) ning kolmanda sektori meediapädevuse organisatsioone koondava Baltic Center for Media Excellence (Läti). Eelarves mitteosaleva toetava partnerina on kaasatud Vidzeme TV (Läti).

Euroopa Komisjoni (50% eelarvest), Välisministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Siseministeeriumi, Riigikantselei ning Haridus- ja Teadusministeeriumi (kaasfinantseering 50%) rahastuse toel loodud keskuse esimene rahastusvoor (grandi ID 101084073) toetab ühiskonna vastupanuvõime tõstmist infohäiretele läbi kolme riigi teadlaste, faktikontrollijate ja meediapädevuse ekspertide tõenduspõhise koostöö. BECIDi töö käib vastavalt grandilepingule neljas temaatilises tööpaketis kahe ja poole aasta vältel. Järgnevalt anname ülevaate iga töopaketi kaupa detsembrist 2023 kuni maini 2025 tehtud tegevustest.

I töopakett: Projektijuhtimine, kommunikatsioon ja jätkusuutlikkus

BECID alustas detsembris 2022 tööd 66 liikmega, mis oli detsembriks 2023 paisunud 73 inimeseni üheksas organisatsioonis üle Baltikumi. Projektijuhtimist mõjutas seega enim digitaalsete töövoogude ühendamine erineva profiili, võimekuse ja motivatsiooniga töötajate vahel, mille jaoks tegime korduvalt ümber juhtimismudelit kui ka koostöömudeleid teiste asutustega. Selle tulemusena oli võimalik jätkata tööd ilma füüsiliste kohtumiste, eraldi juriidilise keha või püsiva kontorita, mis võimaldas hoida projektijuhtimisega seotud püsikulud madalal. Projektijuhtimist koordineeris Tartu ülikool ning rahastusmudeli keerukusest nii Eestis kui ka välismaal annab märku see, et tegemist on ainsa projektiga, kus on lisaks koordinaatorile (Maia Klaassen), vastutavale täitjale ja juhtivuurijale (Andra Siibak ja Marju Himma-Kadakas) ning projektijuhile (Lilian Ariva) olnud töö ka täiskohaga finantsjuht; seda

eeskätt ka selleks, et tagada abikõlbulik maksumaksja vahendite kasutamine ning korrektne aruandlus nii Eestis, Lätis kui ka Leedus.

Olulise õppetunnina projektijuhtimisest võtame kaasa teadmise, et projektimeeskond peab olema vähemalt poole väiksem, et tekiks ka individuaalne vastutus ja huvi – see oli ka suurim sisuline kriitika, mille saime tagasisideks Euroopa Komisjonilt; et Tartu ülikooli kõrvasid paistab liiga palju, samas kui grandilepingu alusel vastutavad projekti õnnestumise eest kõik partnerid, mitte ainult koordinaator. **BECID2 sai rahastuse alates 1. juunist 2025 ning kestab kolm aastat. Partnereid on sedapuhku üheksa asemel viis ning inimesi kolmkümmend.** Ehkki uusi projektitaotlusi kirjutasime BECIDi meeskonnaga teisel aruandlusperioodil seitse tükki, siis see on kõige olulisem positiivne rahastusotsus – taolisi rahastusvoore, kus rahastatakse uudismeedia, akadeemia ning kolmanda sektori koostööd lihtsalt ei eksisteeri rohkem.

Projekti kommunikatsioon detsember 2023 kuni BECIDi esimese rahastusvooru lõpuni toetus jätkuvalt peamisele teesile: olla seal, kus on meie valdkonnaga hakkuvad inimesed ning kus vajatakse meie ekspertsust. Teisisõnu - selle asemel, et toetuda (teadus-)kommunikatsiooni defitsiidimudelile, mille järgi on kvaliteetsest ja kontrollitud infost puudu, lähtusime hoopis sellest, et kus on meie tegevusega haakuvad teemad, seal peame olema ka meie. Nii võis meid **teisel aruandlusperioodil Baltikumi uudismeediast leida 55 korda** (orgaaniliselt välja otsitud allikadena – sisuturundust ei ostanud), **osalesime/esinesime 170-l BECIDi tegevustega haakuvatel üritusel ning koolitasime napilt alla 13 000-e inimese.** Nimekirjad meie osalusest nii üritustel kui ka uudismeedias koos linkide ja lisamaterjalidega [leiab meie aastaraportitest](#).

Teisel aruandlusperioodil tegime nii Baltikumi-üleselt kui ka koostöös EDMO võrgustiku teiste keskustega olulisi hüppeid kvaliteedihindamises, töötades üheskoos välja:

1. [Standardiseeritud nõuded ja tegevusjuhised faktikontrollidele Baltikumis](#),
2. [Tõhusate meediapädevusi arendavate sekkumiste rahvusvahelise raamistiku](#),
3. BECIDi sisemise kvaliteedi tagamise ja andmehalduse plaani (saadaval kõigile huvilistele küsimise peale).

BECID võtab EDMO võrgustikus aktiivselt osa seitsmest üle-Euroopalisest töörühmast, kust tuleb selliseid algatusi ilmselt veel; koostöö teiste tegutsejatega ses vallas on võtmetähtsusega ka edaspidi.

II Faktikontroll

Faktikontrolli tööpakettis oli keskne roll faktikontrollide tegemisel, mille eest vastutasid projektis olevad ajakirjandusväljaanded (Delfi kõigis kolmes Balti riigis). **Ühtekokku avaldati 2023. aasta detsembrist 2025. aasta maini üle 1700 faktikontrolliga seotud artikli (neljas keeles, kolmes riigis).** Need leiab [BECIDi faktikontrolli repositooriumist](#). Eestis avaldati eesti keeles 205 artiklit ja vene keeles 629 artiklit. Teemaaliselt on neis kattuvusi, kuid on ka eraldi – eriti vene keeles –, mis võtavad tugevalt arvesse venekeelse meediatarbija informumi konteksti. Arvestades, et eesti- ja venekeelsel Delfil on nädala üle miljoni külastuse, on neil faktikontrolli artiklitel olnud suurim auditooriumipotentsiaal ehk võimalus jõuda just olulisima sihtgrupini.

Koostöös uuringute ja analüüsi tööpakettiga tehti regulaarseid kohtumisi, kus **teadlased tõid välja oma tähelepanekuid ja soovitusi suundumuste ja faktikontrollide mõju osas.** Nende metanalüüside olulisemad tulemid suunatult faktikontrollijatele olid:

- Faktikontrolli praktika muutub üha strateegilisemaks ja süsteemsemaks.
- Uued väljakutsed, nagu automatiseerimine, vormiliste uuenduste vajadus ja kultuuriline sobivus, nõuavad faktikontrollijatelt rohkem koostööd, enesemääratlust ja aktiivset osalust teadus- ja poliitikadialoogides.
- Täpsus, ligipääsetavus ja usaldusväärsus jäävad kesksedeks kvaliteedikriteeriumideks ka edaspidi.

Delfi portaaliid Lätis, Leedus ja Eestis löid kokku 157 valeinfot käsitlevat podcasti ja videot ([ülevaade](#)). Kõigis kolmes riigis keskendutakse süsteemsele väärinfo vastasele võitlusele, rõhuga Ukraina sõja, NATO, kliimamuutuste, vaktsiinide ja sotsiaalmeedia müütide ümberlukkamisele. Lätis rõhutatakse Venemaa ja Iraani infooperatsioone, Leedus keskendutakse igapäevases „Melo detektoris“ rubriigis tervise ja vandenõude teemalisele väärinfole, Eestis uuritakse EKRE ja Kremli narratiivide seoseid ning väärinfo leviku struktuuri.

Valmisid analüütilised aruanded Venemaalt ja Valgevenest Baltikumi jõudvast propagandast ja desinformatsioonist: Vene ja Valgevene propaganda kujutab Balti riike kui USA juhitud Lääne geopoliitilise huvi käsilasi ja "russofoobset ettüreid", kes provotseerivad Venemaad NATO nimel. Läti riigijuhte esitatakse rahvavaenuliku eliidina, kelle otsused – nagu Ukraina toetamine ja kaitsekulude tõus – on rahvale kahjulikud ja väljastpoolt peale surutud. Eesmärk on õõnestada usaldust demokraatia vastu ja pakkuda Venemaa-sõbralikku autoritaarset alternatiivi. Propagandatehnikad on Moskva ja Minski vahel koordineeritud: Balti riikide kaitsepoliitikat kujutatakse agressioonina, riigikaitset vastandatakse sotsiaalteenuste kärbetele ning levitatakse moonutatud lugusid, näiteks väidetavatest rändekriisidest. Valgevene toimib Kremli sõnumite võimendajana, maskeerituna sõltumatuks allikaks. Riiklust püütakse delegitimeerida ajaloolise eksitusena, rõhutades väidetavat venekeelsete diskrimineerimist ja kujutades Lääne ühiskondi silmakirjalike ja lõhestatuna. Autoritaarsust näidatakse stabiilse ja ihaldusväärse valikuna.

Valmis analüütiline raport Baltikumi desinformatsiooni suundumuste kohta. Lühikokkuvõte: BECID-i 2025. aasta raport analüüsib väärinfo levikut Balti riikides kümne teemarubriigi kaudu. TikTokist on kujunenud uus poliitiline platvorm, eriti Lätis, kus populistlik partei “Stabilitātei!” pääses parlamenti tänu venekeelsele TikTokis sisule. Telegram on muutunud oluliseks Kremli propagandakanaliks, eriti venekeelse elanikkonna seas. Valed Ukraina sõja, NATO kohaloleku ja “söödavate putukate” teemadel olid levinud kõikjal. Väärinfo sihtmärgiks olid ka kliimapoliitika ja LGBTQ+ õigused, kasutades konservatiivide ja “rahvuskaitsejate” retoorikat. Europarlamendi valimiste eel levisid valefaktid rohepöörde, migratsiooni ja valimispettuste kohta. “Matroška” operatsioon ja trollivabrikute lekkinud andmed näitasid Venemaa pikaajalist huvi mõjutada Balti meediat ja avalikku arvamust. Väärinfo levib Facebookis, Telegramis, TikTakis ja YouTube'is, tihti ühendades isikliku kasu, veendumused ja Kremli narratiivid.

Valmis ülevaade leidudest Baltikumi jõudvast desinformatsioonist. Lühülevaade: Balti riikides on meediatarbimises ja usalduses märgata selgeid erinevusi. Eestis eelistavad eestikeelsed elanikud avalik-õiguslikke kanaleid (ETV, ETV2) ja veebiuudiseid, samas kui venekeelsed elanikud kasutavad rohkem sotsiaalmeediat ja venekeelseid portaale, mille usaldusväärsus on Ukraina sõja järel langenud. Lätis on traditsioonilise meedia tarbimine vähenemas, sotsiaalmeedia osakaal kasvamas, eriti pärast venekeelse meedia keelustamist. Telegram ja TikTok on muutunud oluliseks valeinfo leviku kanaliks. Leedus usaldab vaid 51% elanikest meediat vaba olevat ning tarbimine jaguneb avalik-õigusliku, kommerts- ja

alternatiivmeedia vahel, millest osa levitab väärinfot. Facebook on endiselt juhtiv platvorm, kuid Telegram on populaarne venekeelse elanikkonna seas ning TikTok kasutamine kasvab, eriti Lätis ja Leedus. YouTube on oluline uudiste ja meelelahutuse allikas. Platvormidel levivad valeinfo narratiivid hõlmavad korruptsiooni, NATO rolli Ukrainas, kliimamuutuste eitust ja vaktsiinivandenõusid.

III Uuringud ja analüüs

Uuringute ja analüüsi pakett keskendus akadeemiliste publikatsioonide ja desinformatsiooni ilmingute sünteesile. Selle tulemusena **ilmus kaheksa raportit ja üheksa akadeemilist publikatsiooni**. Järgnev annab lühiülevaate valitud raportite olulisematest leidudest ja rakenduskohtadest:

Raport [*Mitigating \(Dis\)information Vulnerability With Situational Risk Awareness And HumanCentered Approaches: A Conceptual Model*](#) pakub välja *kontseptuaalse mudeli*, mis aitab mõista ja vähendada (vale)info haavatavust, keskendudes inimkesksele ja olukorradeadlikule lähenemisele. Rakendatavate tulemustena rõhutatakse eelkõige vajadust arvestada (des)informatsiooniga seotud haavatavuse mitmetahulist iseloomu ning kujundada sekkumised vastavalt erinevatele teguritele.

Esiteks mõjutavad inimeste vastuvõtlikkust manipulatiivsele sisule mitmed isikupõhised tegurid – nagu vanus, haridustase, digioskused, enesehinnang ja väärtushinnangud. Seetõttu tuleb koolitus- ja kommunikatsioonistrateegiad kohandada sihtrühmapõhiselt, võttes arvesse nende psühholoogilisi ja sotsiaalseid eripärasid.

Teiseks mängivad olulist rolli sotsiaalsühholoogilised ja kognitiivsed mehhanismid, sealhulgas eelarvamused, väärtuskonfliktid ja moraalne mõtlemine, mis mõjutavad otsustusprotsesse. See tähendab, et **meediapädevus- ja haridusprogrammid peaksid keskenduma mitte ainult info kriitilisele hindamisele, vaid ka eetikateadlikkuse ja eneseanalüüsi oskuste arendamisele**.

Kolmandaks kujundavad inimeste haavatavust ka keskkonna- ja kontekstitegurid – näiteks rahvuslikud kultuurilised eripärad, meediamaastik ja info kättesaadavus. Seega tuleb **meediapoliitika ja infokeskkonna kujundamisel lähtuda konkreetse riigi või kogukonna kultuurilisest ja sotsiaalsest taustast**, et tagada sekkumiste asjakohasus ja mõju.

Neljandaks juhitakse tähelepanu universaalsete lahenduste piirangutele. Ülevaalt-alla lähenemised, nagu üldised meediapädevuse kampaaniad või faktikontroll, ei pruugi piisavalt arvestada inimeste tegelikke vajadusi ja infole reageerimise viise. **Efektiiwsed poliitikameetmed peaksid seetõttu põhinema olukorradeadlikul riskihindamisel ning kaasama haavatavaid gruppe sisuloome ja arendustegevuste partneritena**, mitte käsitlema neid pelgalt sihtgruppidenä.

Raport [*Teaching Media Literacy At School As An Interdisciplinary Objective*](#) toob välja, et Eestis sai valeinfo ühiskondlik mõju laiemat tähelepanu alates 2007. aastast, kui pronkssõduri ümber puhkenud debatt ja sellele järgnenud küberrünnakud tõid esile infojulgeoleku olulisuse. Järgnevate aastate jooksul, sh Venemaa agressioonid Gruusias ja Ukrainas, Brexit, Trumpi kampaania ning COVID-19 pandeemia, suurendasid vajadust tugevdada ühiskonna vastupanuvõimet valele ja manipulatsioonile.

Rakendatavuse seisukohalt on Eestis selgelt esile kerkinud vajadus kujundada hariduspõhiseid ja pikaajalisi vastumeetmeid. Alates 2011. aasta riikliku õppekava uuendusest on rõhutatud meediapädevuse õpetamist koolis kui interdistsiplinaarset ülesannet, mida käsitletakse laiemalt kui üksikainet. Haridusministeeriumis tegutseb vastav tööriühm ning teemat käsitlevad ka mitmed teadusuuringud ja aruanded (2013–2023), keskendudes just üldharidusele.

Selle põhjal saab järeldada, et **tõhus valeinfotõrje hariduses eeldab:**

- õppekavade süsteemset loimimist meediapädevusega,
- õpetajakoolitust, mis arvestab valdkonna muutuvat olemust,
- teaduspõhist arusaama interdistsiplinaarsusest, et vältida killustatust ja dubleerimist.

Süstemaatiline kirjandusülevaade [Conceptual and methodological approaches in societal resilience research](#) keskendus ühiskonna võimekusele tulla toime valeinfo ja muude meediaga seotud häiretega, analüüsides üle 150 teadusartikli alates 2010. aastast. Uurimuse eesmärk oli selgitada, kuidas *kerksust* valeinfole on akadeemilises kirjanduses mõistetud ja rakendatud.

Kerksust määratletakse seisundina, kus valeinfo ei saavuta ühiskonnas laialdast levikut ega suuda inimesi mõjutada seda edasi levitama. Seda nähakse kui ühiskondlikku suutlikkust, mis koosneb individuaalsetest ja kollektiivsetest teadmistest, oskustest, sotsiaalsetest ressursidest ja institutsionaalsetest raamidest.

Uuring rõhutab, et **kerksus erineb riigiti ja kontekstiti, sõltudes sotsiaal-poliitilisest keskkonnast, institutsionaalsetest raamidest, sotsiaalsetest väärtustest, usaldusest, teadlikkusest ning info kasutamise ja töötlemise praktikast**. Tugev kerksus eeldab nii struktuurset tuge (nt meedia, haridus, seadusandlus) kui ka üksikisikute agentsust ja kriitilist infotöötlemise võimekust.

Akadeemiline uuringuartikkel [What a Human-Centred Approach Reveals About Disinformation Policies: The Baltic Case](#) toob välja, et Balti riikide poliitikad rõhutavad meediapädevuse tähtsust ühiskondliku vastupanuvõime kujundamisel, kuid tuginevad liigselt üksikisiku vastutusele. **Kuigi meediapädevus on oluline, ei tohiks seda käsitleda lahendusena isoleeritult, jättes tähelepanuta sügavamad sotsiaalsed ja struktuursed probleemid nagu ebavõrdsus, esindatuse puudumine ja ühiskondlik rahulolematuse. Neid tähelepanuta jättes võivad need muutuda infohaavatavusteks, mida väärinfo kampaaniad ära kasutavad.** Autorid hoiatavad, et meediapädevuse sidumine neoliberalistliku mõtteviisiga – kus kodanik peab ise hakkama saama ja riik taandub vastutusest – võib hoopis suurendada ühiskondlikku ebastabiilsust. Vajalik on tasakaalustatud lähenemine, mis arvestab nii hariduse kui ka laiemate sotsiaal-poliitiliste tingimustega.

Faktikontrollide tegevuse läbivalgustamise tulemusena sündis raport [Recommended Code of Conduct and Ethics for BECID Fact-checkers: Common Principles for Researching and Monitoring Fact-checking](#), mille eesmärk oli ühtlustada ja tõhustada faktikontrollijate tööd ning anda märku poliitikakujundajatele edasiste sammude osas. Raportis toodi välja, et uuringute kohaselt on faktikontroll ja meediapädevus muutunud infohäirete ajastul oluliseks kerksuse tööriistaks. Balti riikides on küll palju mikro-tasandi tegevusi (nt õpetajakoolitused, töötoad), kuid puudub terviklik ja koordineeritud poliitikaraamistik. Meediapädevuse arendamine toetub liigselt üksikisiku vastutusele, samas kui struktuursed ja kultuurilised eripärad jäävad sageli tähelepanuta.

Faktikontrolli puhul rõhutatakse **vajadust ühtse mõistete kasutuse järele**, samuti on oluline **läbipaistvus ja usalduse loomine**. Kuigi faktikontroll on ajakirjanduse oluline formaat, jäävad faktikontrollijad sageli ressursside puuduses hätta ning sõltuvad traditsioonilistest töövõtetest – innovatsioon ja automatiseeritud tööriistad on alles vähesel määral kasutusel. Tõhusaks arenguks soovitatakse **tugevdada koostööd teadlaste, poliitikakujundajate ja kodanikuühiskonnaga, toetuda rohkem platvormipõhiste lahendustele ning tõsta kriitilise ja digitaalse meediapädevuse oskused ühiskonnas strateegilisele tasandile**.

IV Meediapädevusi arendavad sekkumised

Tartu Ülikooli meediapädevuse töörühm on 2023. aasta lõpust 2025. aasta maikuuni keskendunud meediapädevuse arendamisele eri sihtrühmade seas, panustades süsteemselt nii formaalsesse haridussüsteemi, noorte kaasamisse kui ka ühiskonna laiemasse vastupanuvõimesse vaeinfole – viimast peamiselt üldsusele suunatud sekkumiste ja materjalide loomise kaudu.

Alustades formaalsest haridussüsteemist, on töörühma sihiks olnud õpetajate meediapädevuste arendamine nii eesti- kui ka muukeelsetes koolides. 2024. aastal valmisid ajakohastatud koolitusprogrammid nii tulevastele kui ka juba töötavatele õpetajatele. Neile lisandusid soovituslik ainekava, tunnikavad ja õppematerjalid alg- ja põhikooliõpetajatele ning süllabus meediapädevuse õpetamiseks ülikoolikursusel (T4.1). Kõik materjalid on kättesaadavad BECIDI ja EDMO repositooriumites. Töörühm peab oluliseks ka sihtrühmasisese koostöö ja suhtluse julgustamist, mistõttu korraldati Baltikumi-üleseid õpetajakoolitusi, milles osales 2024. aastal üle 580 inimese, sealhulgas ka mitteformaalsete õppevormide esindajad.

Töörühm on andnud olulise panuse eestikeelsele haridusele üleminekusse, keskendudes venekeelsete õpetajate digipädevuste arendamisele (T4.4). Ülikooli eestvedamisel viidi 2024. aastal läbi koolitusprogramm, mis pakkus muukeelsete koolide õpetajatele nii teoreetilisi teadmisi kui ka praktilisi kogemusi mängupõhise õppe rakendamisel. Koolituse käigus viidi läbi enam kui 40 õppetundi Harju- ja Ida-Virumaa muukeelsete koolide 1.–4. klassides ja lasteaedades. Lähenemine on loodud šabloonina, mida saab kasutada keelelise ülemineku toetamiseks klassiruumis ning samal ajal leevendada õpetajate koormust kiiresti muutuv ja keerulises digikeskkonnas vajalike oskuste õpetamisel. Vajalikud materjalid on samuti kättesaadavad BECIDI veebilehel.

2024. aasta mais tõmmati joon alla eelmisel perioodil alanud Digimentorite algatusele, mille eesmärk oli vähendada digilõhet eakate ja noorte vahel ning mis toimus Telia toel (T4.3). Algatuse raames viisid kaks gümnasisti (õpilasfirmast välja kasvanud Alesper OÜ) läbi 36 töötuba, kus käsitleti teemasid alates tehisintellektist kuni internetiturvalisuseni. Töötubades osales üle 150 eaka, rõhk oli praktilisel õppel ja väikestel gruppidel, et tagada tõhus õppimine. Saadud kogemuste põhjal töötas töörühm välja materjalid, mida tutvustati ja jagati ka eakatele suunatud sündmustel, näiteks Maalehe korraldatud eakate festivalil.

Ülikooli eestvedamisel algatati tudengite abiga 2024. aastal DigiÄKK – Eesti esimene internetiohutuse õppus koolieelikutele (T4.1). Tegemist on mängulise formaadiga sekkumisega, kus lapsed liiguvad 10-minutiliste tsüklitena erinevate õpijaamade vahel, õppides iga kord midagi uut digimaailma kohta. DigiÄKKi metoodika töötati välja õpetajakoolituse tudengite kursuse Meediapädevuse mänguline arendamine raamistikus ning pakkus õpetajaks õppijatele ka esimest praktilist meediateadlikkuse õpetamiskogemust. 2024. aastal osales DigiÄKKil ligi 200 last, 2025. aastal juba ligi 300. Sarnaselt eelnevate materjalidega on DigiÄKKi metoodika ja mängud kõigile kättesaadavad ning neid on hakatud rakendama ka teistes haridusasutustes üle Eesti.

Noorte kaasamisel on silmapaistev näide Tartu Ülikooli ajakirjandustudengite algatatud meediapädevusi arendav mänguline kampaania „MIL in the MAIL“ (eesti keeles Kapiprojekt), milles osales ligi 1400 Eesti noort. Parimad osalejad said kutse Delfi toimetuse koolituspäevale ning kümme noort esindasid Eestit 2025. aasta alguses Riias toimunud Baltikumi Mediathonil (T4.5). Algatus peegeldab töörühma käsitlust meediapädevusest kui pidevalt arenevast valdkonnast, mis vajab järelkasvu ja värskaid vaatenurki. Tudengitele anti võimalus kasutada

BECIDI spetsialistide teadmisi ja sekkekeskuse ressursse, et oma ideid ellu viia ning kogeda, kuidas teaduspõhine ja ühiskondlikult tähenduslik töö saab olla osa nende tulevasest elukutsest. Peamiselt 2024. aastal pöörati senisest enam tähelepanu rahvusvahelistele võrgustikele, et BECIDI meediapädevuse-alane töö ei jääks vaid Baltikumi-keskseks. Näiteks viis meediapädevuse spetsialist Inger Klesment Eesti suursaadik dr Kenneth Vella kutsel läbi 13 töötuba Malta koolides, tutvustades Eestis loodud mängulisi õppematerjale ja koolitades kohalikke õpetajaid. Tagasiside ja kohapealsed tähelepanekud aitasid materjale kultuuriliselt kohandada ning kinnitasid, et Eesti metoodikad on edukalt ülekantavad ka teistesse hariduskeskkondadesse. Samuti on töörühm osalenud enam kui 30 rahvusvahelisel konverentsil ja seminaril ning esindanud Eestit Euroopa meediapädevuse võrgustikes (nt EDMO MIL töörühm, UNESCO MIL Alliance).

Töörühma laiaulatuslik tegevus – sajad esinemised, töötoad, koolitused ja koostööprojektid – on loonud tugeva usaldusvääruse ja kontaktivõrgustiku nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt. Kohalikus kontekstis on see eriti oluline, kuna meediapädevus on osa riiklikust õppekavast, kuid õpetajate valmisolek ja ressursid on ebaühtlased. Samuti on Eesti infosüsteem avatud välismõjudele, mistõttu on ühiskonna vastupanuvõime tugevdamine vaeinfolle strateegilise tähtsusega. Tänu kaasrahastusele oleme saanud pakkuda teaduspõhiseid, kultuuritundlikke ja praktilisi lahendusi, mis on skaleeritavad ja kohandatavad ka rahvusvaheliselt. BECIDI Tartu Ülikooli meediapädevuse töörühma liikmed, nagu ka teised partnerid, on saanud suhelda sihtrühmadega üle Eesti ja välismaal, jagades uuringutulemusi ja metoodikaid nii konsortsiumi sees kui ka EDMO võrgustikus laiemalt ning panustades seeläbi uute meediapädevusi käsitlevate materjalide ja projektide loomisesse. Samuti on töörühma laiaulatuslik töö erinevate sihtrühmadega andnud selge eelise ka järgmises BECIDI rahastusvoorus, kus keskendutakse meediapädevuse arendamisele GLAM-raamistiku kaudu (galeriid, raamatukogud, arhiivid, muuseumid).

Andra Siibak

/allkirjastatud digitaalselt/

Siret Rutiku

/allkirjastatud digitaalselt/

Grandihoidja (allkiri, kuupäev)

Ülikooli esindaja (nimi, allkiri, kuupäev)